

Pirmosios Lietuvos mokslo diplomatijos gairių rengimo dirbtuvės: renginio santrauka

Dominykas Kaminskas ir Monika Whittingham

2025 11 27

Pirmoji dalis: [projekto ir raporto pristatymas](#), grupinė diskusija

„Kurk Lietuvai“ projekto vadovai Dominykas Kaminskas ir Monika Whittingham pristatė LR Užsienio reikalų ministerijos inicijuotą projektą „Mokslo diplomatijos vystymas Lietuvoje“, bendradarbiaujant su LR Švietimo, mokslo ir sporto ministerija.

Pristatytos [keturios mokslo diplomatijos dimensijos](#): mokslas diplomatijoje, diplomatija mokslui, diplomatija moksle ir mokslas diplomatijai.

[Lietuvos mokslo diplomatijos ekosistemos apžvalga](#)

Peržiūrėti strateginiai Lietuvos dokumentai, įvykdytos diplomatinė atstovybių bei mokslo ir studijų institucijų apklausa. Buvo atlikti 22 ekspertiniai interviu.

- **Bendri pastebėjimai:** finansavimas MTEPI veikloms yra nedidelis, trūksta žmogiškųjų išteklių tiek tyrimų, tiek diplomatijos srityje, tačiau matomi pozityvūs ženklai konkuruojant dėl finansavimo iš užsienio.
- **Strateginiai prioritetai dokumentuose:** oficialūs dokumentai ne visuomet dera tarpusavyje, tad ekosistemos veikėjai dažnai veikia remdamiesi patirtimi ir intuicija.
- **Trys pagrindinės veikėjų grupės:** mokslo kūrėjai ir naudotojai, mokslo politikos formuotojai ir diplomatijos institucijos aktyviai veikia mokslo diplomatijos srityje, tačiau retai koordinuoja veiksmus.
- **Problemos ir iššūkiai:** ekspertai pažymi, kad šalia iššūkių, kylančių dėl ribotų žmogiškųjų išteklių ir finansavimo, pastebimas ir komunikacijos netolygumas, komunikacinių platformų trūkumas.
- **Pagrindinis matomas potencialas:** mokslo ir studijų institucijos yra gerai įsitinkinusios, taip pat turime tarptautinio lygio infrastruktūrą.

[Užsienio praktikų apžvalga](#)

Europos Komisijos publikuotos [Europinės mokslo diplomatijos gairės](#) atliepia [Draghi ataskaitos](#) išvadas, kurios išryškino ES iššūkius konkurencingumo ir inovacijų srityse. ES narės yra raginamos integruoti mokslą į užsienio ir saugumo politiką. Aptarta kaip bendros tendencijos užsienyje galėtų būti pritaikytos Lietuvoje.

- **Struktūra:** dažniausiai centruota aplink Užsienio reikalų ministeriją kartu su mokslo patarėjų tinklais.
- **Iššūkiai:** fragmentuotos veiklos, koordinacijos ir komunikacijos stoka, žmogiškųjų išteklių stoka, finansavimas, konkurencija ir biurokratija.
- **Sprendimai:** aiškių strategijų ir prioritetų suformavimas bei veikimo modelio išsigryninimas. Mokslo tarybų, komitetų arba informacinių centrų kūrimas bei mokslo patarėjų tinklo plėtra. Diasporos ir alumnų įtraukimas, „mokslininkų vizos“. Didesnis įsitraukimas į didelio masto tarptautinius projektus.
- **Prioritetai:** nacionalinių (ir ES) interesų ir vertybių gynimas. Konkurencingumo užtikrinimas tarptautinėje erdvėje. Lyderystės pozicionavimas bei šalies įvaizdžio ir patrauklumo (MTI ir MTEP srityse) didinimas.
- **Temos:** Globalūs iššūkiai ([Jungtinių Tautų 2030 darbotvarkė](#)), klimato kaita, gyvybės mokslai, biotechnologijos, kvantinės technologijos, skaitmenizacija, dirbtinis intelektas ir kt.

Pirmosios dalies grupinių diskusijų rezultatai

Pagrindiniai tikslai, ką Lietuva nori pasiekti kiekvienoje iš mokslo diplomatijos dimensijų.

Mokslas Diplomatiijoje (Grupė I)	Diplomatija Mokslui (Grupė II)
<ol style="list-style-type: none"> 1. Diplomataų įtinklinimas į aktualias mokslo ekosistemas. 2. Mokslininkų įtinklinimas į aktualias diplomatinės struktūras ir diplomatinis procesus siekiant jų patarimo ir ekspertizės. 3. Ateities įžvalgų turėjimas. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Mokslo diplomatijos kryptių formavimas su moksliniu patarimu. 2. Įsitraukimas į dideles globalias organizacijas bei esamų narysčių ir patirčių plėtimas. 3. Mokslo atašė tinklo kūrimas (dvišalėse ambasadose). 4. Mokslo ir verslo bendradarbiavimo skatinimas, inovacijų plėtra.
Mokslas Diplomacijai (Grupė III)	Diplomatija Moksle (Grupė IV)
<ol style="list-style-type: none"> 1. Talentų ir kompetencijų ugdymas. 2. Mokslininkų įtraukimas į tarptautinius tinklus ir jų valdymo pozicijas. 3. Mokslo internacionalizavimas ir infrastruktūros reklama bei prieinamumas. 4. Inovacijų ir inovatyvaus verslo-mokslo skatinimas. 5. Tarptautinės taikomosios doktorantūros sukūrimas. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Aiškių valstybinių strateginių prioritetų suformulavimas ir kontaktinio asmens (-ų) paskyrimas. 2. Mokslo ir studijų institucijų bei inovacijų ekosistemos veikėjų kompetencijos ugdymas akademinės etikos, tyrimų saugumo ir tyrimų komunikacijos srityse. 3. Mokslo ir studijų institucijų įgalinimas savarankiškai kurti strateginio lygmens partnerystes.

Antroji dalis: grupinių diskusijų rezultatai

(Grupė I) Aptarta, kad tam tikrais atvejais reikėtų įtraukti mokslininkus ar ekspertus, pvz., į gairių ar strateginių dokumentų ruošimą. Paminėta, kad diplomatom būtų paranku žinoti, kur ir kokie Lietuvos mokslininkai dirba su tam tikromis šalimis. Atitinkamai mokslininkams būtų svarbu žinoti, kur vyksta Ministerijos vizitai, ką diplomatai planuoja, kur atidaromos naujos diplomatinės atstovybės ir t.t. Svarbu žinoti ir apie diasporos mokslininkų buvimo vietas. Iškeltas lėšų klausimas, galbūt mokslo diplomatijos fondo įsteigimas.

(Grupė II) Aptartas derinimasis su mokslo bendruomene, tarpusavio ryšio stiprinimas ir kt. Iškeltas klausimas, ar mes norime matyti Lietuvą kaip diplomatijos mokslui pavyzdį Europoje? Kiti aptarti klausimai – esamų mechanizmų išnaudojimas, dialogo ir grįžtamojo ryšio prasmė.

(Grupė III) Aptarta, kad mokslo kūrėjai turėtų peržiūrėti savo stažuotes ir mokslo programas. Kaip svarbūs aspektai įvardinti mokslo slėnių įgalinimas ir mokslo atašė tinklo kūrimas bei mokslo ir inovacijų patarėjų (MIP) tinklo plėtimas bei statuso suteikimas. Atkreiptas dėmesys į kompetencijų ugdymą, inovacijų skatinimą ir siekį gilinti žinias mokslo diplomatijoje srityje, tuo tarpu diplomatai padėtų tai įgyvendinti per strategijas.

(Grupė IV) Aptartas egzistuojantis disonansas tarp praktinių veiklų ir lėšų skyrimo. Prašymas – kuo anksčiau įtraukti mokslo įstaigas į planavimo procesus. Iškeltas kalbos suvienodinimo klausimas – mokslo institucijos turi mokėti gerai ir tiksliai suformuoti užduotis valdiškoms įstaigoms, o viešosios institucijos turėtų žinoti, kokius tikslus klausimus būtų norima užduoti mokslo institucijoms. Išskirta ir mokslo bei verslo sąveika – tai duoda daug didesnę naudą tarptautinių santykių aspektoje. Kartu priminta, jog reikėtų siekti vientisos komunikacinės pozicijos užsienyje.

Dominykas Kaminskas

Projekto vadovas

☎ +370 643 10021

✉ dominykas.kaminskas@kurkl.lt

Monika Whittingham

Projekto vadovė

☎ +370 652 95853

✉ monika.whittingham@kurkl.lt